

név:	
Neptun:	

Fizika 2i, nagyvárthelyi dolgozat, 2019. április 26.

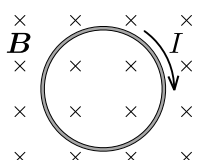
csoport:	
----------	--

I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Egy mondatban ismertesse a Faraday-törvényt ábra segítségével (1+1 pont)! Adja meg a törvényt egyenlet alakjában is (1 pont), és nevezze meg a törvényben szereplő fizikai mennyiségek jelentését (1 pont)! Mire utal a negatív előjel (2 pont)? Röviden vázoljon egy kísérletet, amelyben a törvény érvényesül (2 pont)!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz -1 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

I	Egy negatív töltésű és egy semleges fémtest között elektrosztatikus vonzóerő hat.
H	Az inhomogén elektromos mezőben elengedett, töltött részecske sebessége mindig a rajta áthaladó erővonal érintőjének irányába mutat.
H	Ha egy adott töltésű (feszültségforráshoz nem csatlakoztatott) síkkondenzátorba a fegyverzetekkel párhuzamosan szigetelő lemezt helyezünk, a kondenzátor energiája megnő.
H	Áramjárta vezetőlánc belsejében az elektromos térerősség értéke nulla.
I	Egy kezdetben töltetlen kondenzátor fegyverzeteire egy valódi (belső ellenállással rendelkező) telepet kapcsolunk. Igaz vagy hamis, hogy a kondenzátor töltődése során a telep kapocsfeszültsége növekszik?
I	Régi katódsugárcsőves monitorhoz erős mágneset közelítve a kép színei megváltoznak. Igaz vagy hamis, hogy a jelenség oka az elektronnyalábra ható mágneses Lorentz-erő?
I	Homogén mágneses mezőben az indukcióvektorra merőleges síkú, áramjárta vezetőkeretre nem hat forgatónyomaték.
I	Ha ferromágneses anyagot erős mágneses térbe helyezünk, majd a mágneses teret kikapcsoljuk, az anyagnak marad mágnesezettsége. Igaz vagy hamis, hogy ennek oka a hiszterézis?
I	Ha két, egymással párhuzamos, egyenes vezetőben az áram iránya ellentétes, akkor a két vezető között fellépő erő taszító jellegű.
H	 <p>Egy zárt körvezető a síkjára merőleges, homogén mágneses mezőben helyezkedik el az <i>ábrán</i> látható módon. A mágneses mező indukcióját az idő függvényében növelni kezdjük. Igaz vagy hamis, hogy az ábra helyesen mutatja a körvezetőben indukált áram irányát?</p>

III. rész: Számolásos feladatok (9×8=72 pont)

Minden helyes (és az üres lapokon dokumentált) feladatmegoldás 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be a feladat sorszámát! Szüksége lehet a következő állandókra: $\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12}$ As/Vm, $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Vs/Am, a nehézségi gyorsulás $g = 9,8$ m/s².

1. Függetlenül álló, nagy kiterjedésű, párhuzamos fémlamezekből álló síkkondenzátorra 500 V feszültséget kapcsolunk. A lemezek távolsága 5 cm. A lemezek között egy $5 \cdot 10^{-2}$ g tömegű, 20 nC töltésű kis testet engedünk el zérus kezdősebességgel. A vízszinteshez képest mekkora szöget bezáró irányban kezd mozogni a kis test?

- A) 23°   B) 45°   **C) 68°**   D) 81°

2. Egy igen hosszú, $R = 2$ cm sugarú, tömör, hengeres szigetelő rúd $\rho = 20$ nC/m³ térfogati töltéssűrűséggel van feltöltve. Mekkora az elektromos térerősség a rúd szimmetriatengelyétől $r = 1$ cm távolságra? (A rúd relatív dielektromos állandója $\epsilon_r = 1$, a rúd végeinek hatását hanyagoljuk el!)

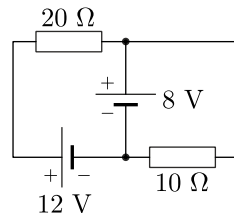
- A) $7,5 \frac{V}{m}$ **B) $11 \frac{V}{m}$**   C) $23 \frac{V}{m}$ D) $45 \frac{V}{m}$

3. Két egyforma, egyenként $C = 250$ pF kapacitású síkkondenzátort párhuzamosan kapcsolunk, ezután a rendszert $U = 24$ V-os feszültségforrásra csatlakoztattuk, végül pedig a feszültségforrást eltávolítottuk. Az egyik kondenzátorba a lemezek közötti teret teljesen kitöltő, $\epsilon_r = 3$ relatív permittivitású üveglemezt helyezünk. Mekkora ebben az állapotban a kondenzátorok lemezei közötti feszültség?

- A) 8 V   **B) 12 V**   C) 16 V   D) egyik sem

4. Két ideális telepből és két ellenállásból az ábrán látható kapcsolást állítottuk össze. Mekkora a 8 V-os telepen keresztül folyó áram erőssége?

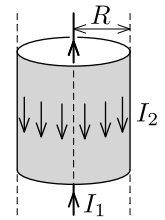
- A) 1,0 A   B) 0,8 A   C) 0,2 A   **D) 0,6 A**

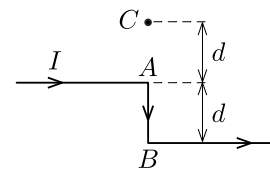
5. Egy ceruzaelemre 20 Ω-os ellenállást kapcsolunk, és megmérjük a fogyasztón átfolyó áram erősségét. Ha a ceruzaelemmel sorba kötünk egy másik ugyanilyen elemet, és az így kapott feszültségforrásra kapcsoljuk az ellenállást, akkor fogyasztón átfolyó áram erőssége az eredeti érték 1,8-szorosára növekszik. Mekkora egy ceruzaelem belső ellenállása?

- A) 2,5 Ω**   B) 5 Ω   C) 11 Ω   D) 16 Ω

6. Az ábrán látható koaxiális kábel közepén húzódó vékony vezetékben $I_1 = 2,5$ A erősségű áram folyik felfelé, a külső, $R = 5$ mm sugarú cső alakú vezetőben pedig (egyenletes eloszlásban) $I_2 = 1,5$ A erősségű áram lefelé. Mekkora a mágneses indukció nagysága a kábel szimmetriatengelyétől 5 cm távolságban?

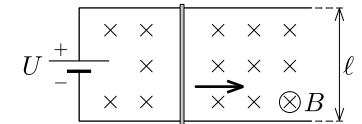
- A) $16 \mu T$ B) $6,0 \mu T$ **C) $4,0 \mu T$**   D) $10 \mu T$

7. Egy igen hosszú, egyenes vezetőt a közepe táján lévő A és B pontokban derékszögben meghajlítunk az ábra szerint. Mekkora a mágneses indukció értéke az AB egyenesen elhelyezkedő C pontban, ha a vezetőkben I erősségű áram folyik?

- A) $\frac{3\mu_0 I}{8\pi d}$**   B) $\frac{\mu_0 I}{8\pi d}$ C) $\frac{3\mu_0 I}{4\pi d}$ D) $\frac{\mu_0 I}{4\pi d}$

8. A homogén, $B = 0,40$ T indukciójú mágneses tér merőleges az $\ell = 10$ cm nyomtávú, hosszú, vízszintes, súrlódásmentes vezető sínparra. A sínek közé $U = 60$ mV feszültséget kapcsolunk, a sínparra pedig egy könnyű, jól vezető rudat helyezünk. Mekkora állandósult sebességet ér el a rúd hosszú idő után?

- A) $1,0 \frac{m}{s}$ **B) $1,5 \frac{m}{s}$**   C) $2,0 \frac{m}{s}$ D) $2,5 \frac{m}{s}$

9. Állandó, 0,25 T indukciójú homogén mágneses térben egy kör alakú, 4 cm sugarú, 50 menetes lapos tekercset forgatunk az átmérője körül 30 s⁻¹ szögsebességgel. A forgástengely merőleges az indukció vektorára. Mekkora a tekercsben indukált feszültség maximális értéke?

- A) 0,04 V   B) 0,60 V   **C) 1,88 V**   D) egyik sem

A válaszok betűjelei:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
C	B	B	D	A	C	A	B	C

A hallgató aláírása: